

Arbejdstilsynet maj 2006
Jr. nr. 20050088094

Til Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg

Notat om ratifikation af ILO-konvention 162 om sikkerhed ved anvendelse af asbest

ILO-konvention 162 om sikkerhed ved anvendelse af asbest blev vedtaget på Den Internationale Arbejdsorganisations arbejdskonference den 24. juni 1986. Samtidig hermed vedtog konferencen henstilling nr. 172, der supplerer konventionen.

28 lande, herunder bl.a. Sverige, Norge, Finland, Tyskland, Belgien, Holland, Portugal og Spanien har ratificeret konventionen.

Landsorganisationen i Danmark har rettet henvendelse til beskæftigelsesministeren med anmodning om, at Danmark ratificerer konventionen om sikkerhed ved anvendelse af asbest. Arbejdstilsynet finder, at de danske regler opfylder konventionen.

Dansk lovgivning

I Danmark har der siden begyndelsen af 1980'erne været fastsat særlige restriktive regler om import, produktion og arbejde med asbest.

De nugældende regler inden for arbejdsmiljølovgivningen findes i bekendtgørelse nr. 1502 af 21. december 2004 om asbest. Reglerne implementerer flere EU-direktiver, senest Rådets Direktiv 1999/38/EF (forbudsdirektivet) og Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2003/18/EF (anvendelsesdirektivet).

Energistyrelsen og Søfartsstyrelsen har fastsat lignende regler inden for deres myndighedsområder og er blevet hørt i forbindelse med overvejelserne om en dansk ratifikation af konventionen.

Statens Luftfartsvæsen har oplyst, at de ikke inden for deres myndighedsområde har ansatte, der er beskæftiget med arbejde med asbest, og derfor ikke har fastsat regler herom.

ILO-konventionens indhold

Konventionens område indebærer, at alle former for arbejde for en arbejdsgiver, som medfører udsættelse for asbest, er omfattet.

Konventionen foreskriver beskyttelsesforanstaltninger mod erhvervmæssig udsættelse for asbest, herunder pligt til at erstatte asbest med andet mindre farligt produkt (substitution) eller helt eller delvis forbud mod anvendelse af asbest eller visse typer af asbest.

Arbejdsgiveren er hovedansvarlig for overholdelse af foranstaltningerne, og flere arbejdsgivere har pligt til at samarbejde om overholdelsen.

Arbejdstagerne har pligt til at overholde foreskrevne sikkerheds- og hygiejneprocedurer. Konventionen indeholder en pligt for arbejdsgiveren til at forhindre eller begrænse frigivelse af asbeststøv, at foretage asbeststøvmålinger i luften og til at overholde grænseværdierne. Konventionen fastsætter krav om og til brugen af personlige værnemidler og om vaskefaciliteter.

Arbejdsgiveren har pligt til at opbevare optegnelser om de ansattes udsættelse for asbest mv. og om de ansattes ret til helbreds kontrol.

Indstilling om ratifikation

Det har tidligere været Beskæftigelsesministeriets opfattelse, at den danske arbejdsmiljølovgivning ikke kunne anses for at leve op til kravet i artikel 17 i konventionen.

Baggrunden var, at artikel 17 stiller krav om, at: ”Nedrivning af installationer må kun foretages af arbejdsgivere eller entreprenører, der er anerkendt af den kompetente myndighed som kvalificerede til at udføre sådant arbejde, og som er bemyndiget til at påtage sig sådant arbejde.”

Et krav om, at virksomheden skal være autoriseret til at påtage sig nedrivningsarbejde med asbest, er ikke fastsat i de danske regler.

Beskæftigelsesministeriet rettede derfor i 1996 henvendelse til ILO om, hvorvidt fortolkning af kravet om ”anerkendelse af arbejdsgivere” i artikel 17 var opfyldt ved krav om uddannelse af de ansatte.

ILO svarede ikke specifikt på de af Danmark stillede spørgsmål, men henviste til et i 1987 udarbejdet memorandum.

Et regeludvalg under Arbejdsmiljørådet drøftede i forbindelse med de nye asbestregler, om der burde indføres en autorisationsordning for virksomheder beskæftiget med nedrivningsarbejde med asbest. Udvalget fandt, at da der kunne opnås tilstrækkelig kontrol med kvaliteten af det forebyggende arbejdsmiljøarbejde ved at sikre, at de ansatte havde gennemført asbestuddannelsen, var det ikke formålstjenligt at indføre en sådan ordning. En egentlig autorisationsordning ville indebære øgede administrative myndighedsopgaver.

Sverige har ratificeret ILO-konventionen uden at have fundet det nødvendigt med et krav om autorisation af virksomheder, men der er dog et lovkrav om, at virksomhederne skal lade sig registrere for at få lov til at udføre asbestnedrivningsarbejde, og at registreringen skal fornys efter en årrække.

Asbestbekendtgørelsens regler indeholder en pligt for arbejdsgiveren til anmeldelse af bl.a. indvendigt nedrivningsarbejde i bygninger mv. til Arbejdstilsynet. Asbestbekendtgørelsen stiller krav om særlig asbestuddannelse for de ansatte, som er beskæftiget hermed. Efter § 23 i asbestbekendtgørelsen skal

virksomheden på forlangende af Arbejdstilsynet kunne godtgøre, at virksomheden er kvalificeret til at påtage sig arbejde med indvendig nedrivning og fjernelse af asbest med henvisning til uddannelseskravet i § 27.

Da det kun er virksomheder med særligt uddannet personale, der anses for kvalificeret til det omhandlede arbejde, vurderes det, at der hermed er stillet skærpede krav til de omhandlede virksomheder for at anse dem for kvalificerede til arbejdet, hvorved konventionens artikel 17, afsnit 1, er opfyldt.

Beskæftigelsesministeriet anbefaler hermed ratifikation af konventionen.

Konsekvenser for dansk ret

Det vurderes, at den danske asbestlovgivning opfylder konventionen, jf. bekendtgørelse nr. 1502 af 21. december 2004 om asbest.

Fra 1. januar 2005 med en enkelt undtagelse er import, produktion og anvendelse af asbest således totalt forbudt.

Det er fortsat tilladt at reparere og vedligeholde asbestholdigt materiale, fx asbestholdige eternittage og asbestholdigt isoleringsmateriale. Regelsættet indeholder derfor en række krav til sådant arbejde. Særlige restriktive regler gælder for nedrivningsarbejde, der foregår indendørs i bygninger mv.

Med de nye danske regler om asbest er der sket en tilnærmelse til bestemmelserne i ILO-konventionen i øvrigt, der taler for, at Danmark kan ratificere ILO-konvention 162.

Konsekvenser for dansk økonomi

Ingen

Konsekvenser for statsfinanserne

Ingen

Høring

Arbejdsmarkedets parter i Det faste ILO-Udvalg er blevet hørt og støtter en ratifikation.

Orientering af øvrige involverede

Færøerne og Grønland vil blive orienteret om ratifikationen. Hvis disse ikke ønsker at ratificere konventionen, vil der ved ratifikationen blive taget forbehold for Færøerne og Grønland.

Regeringsgodkendelse

Spørgsmålet om ratifikation af ILO-konventionen er godkendt i Regeringens Udenrigspolitiske Udvalg den 24. maj 2006. Da ratifikation af konventionen ikke kræver lovændringer i Danmark, forelægges sagen udelukkende til orientering for Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg.